

Dům roku slaví patnáctiny

SOUTĚŽ DŮM ROKU LETOS SLAVÍ JUBILEJNÍ PATNÁCTÉ NAROZENINY A TO JE IDEÁLNÍ PŘÍLEŽITOST PRO MALOU RETROSPEKTIVU A POHLED DO BUDOUČNA. O NÁZOR NA VÝVOJ VE VÝSTAVBĚ RODINNÝCH DOMŮ A VÝZNAM SOUTĚŽE JSME POŽÁDALI NĚKTERÉ Z TĚCH, KTEŘÍ V MINULÝCH LETECH ZÍSKALI OCENĚNÍ.

Otázky:

1. Jak se díváte na vývoj v oblasti výstavby rodinných domů u nás za posledních 15 let?
2. V čem vidíte význam soutěže Dům roku a co pro vás znamenalo ocenění?

**Ing. arch. Tomáš Rusín,
Ing. arch. Ivan Wahla,
Atelier RAW**

1. Výstavba rodinných domů se díky bohatnoucí, ale zároveň nekultivující se společnosti dostala do podoby developer-ského bujení v bezprostředním okolí našich měst a vesnic. Důležité je slovo „okolí“ – neboť dříve tímto okolím byla humna, pole, louky přecházející v lesy. Dnes se jimi staly satelitní drúzy, v nichž absentují jakékoliv urbanistické zákonitosti, jakými jsou obchod, školka, veřejná plocha, park, nedej bože kostel. Zákonitosti vytvářející základy společného soužití, odpovědnosti a vztahu k místu, tedy i občansky uvědomělé společnosti. Architektonická a stavební úroveň těchto domů je často hluboko pod průměrem obyčejné stavitelské kultury meziválečného období.

2. Význam časopisů typu Můj dům a soutěže Dům roku je zásadní. Jedině touto formou je možné oslovit širokou veřejnost a upozornit, že také může existovat architektura kvalitní, účelná a současná.

Ing. arch. Vladimír Balda

1. Investoři mají výrazně větší zájem o moderní architekturu a požadují pro své domy soudobý vzhled.

Standardní rodinné domy se v porovnání s předchozí dobou spíše zmenšují. Stavebníci jsou zejména díky internetu lépe informovaní a jasněji definují svoje požadavky. Zájem o současnou architekturu je podpořen i zlepšující se úrovní médií. V laických časopisech se běžně objevují realizace předních českých architektů. Například pokud porovnáme domy publikované ve vašem časopise v polovině devadesátých let a domy, které tu najdeme dnes, můžeme mezi nimi pozorovat zcela neoddiskutovatelný rozdíl.

Myslím, že částečně ke zlepšení situace přispělo i zdražování energií a s ním rostoucí zájem o energeticky nenáročné a i promyšlenější stavby.

2. Kromě zviditelnění kvalitních návrhů rodinných domů je pro mě a doufám, že nejen pro mě, zajímavé porovnat názory laiků a profesních kolegů. S potěšením musím konstatovat, že i laická „porota“ čím dál více akceptuje moderní architekturu. Každé ocenění mě potěší, ale také zlepšuje důvěru klientů v mou práci. V průběhu práce na projektu a při vlastní stavbě jsou klienti vystaveni mnoha tlakům z dalších stran, které se na realizaci stavby přímo či nepřímou podílejí (počínaje rodinou přes úředníky na stavebních úřadech až po řemeslníky na stavbě). Důvěra klientů pomáhá tlakům odolávat a realizovat dům bez kompromisů a v původní ideji.

**Ing. arch. Jiří Houša,
Atelier Villa**

1. Asi bych měl odpovědět, že se situace ve výstavbě rodinných domů zlepšuje. Trh vždy závisí na investorech a vliv kvalitní architektury a designu,

který přináší odborné časopisy a média, investory v průběhu času ovlivňuje. Možná nutí developery, projektanty a stavební firmy nabízet kvalitnější domy či projekty. Velký vliv má i stále se zvyšující kvalita stavebních prvků a tím i konstrukcí staveb.

2. Publikování v časopise a dokonce ocenění v soutěži Dům roku dává slovo veřejnosti, případnému budoucímu investorovi. Přináší to cennou zpětnou vazbu, práci a pocit uspokojení.

**Ing. arch. Libor Chovanec,
OK PLAN ARCHITECTS**

1. Patnáct let je období, které je skutečně hodné určité retrospektivní bilance. V tomto ohledu mohu z vlastní zkušenosti říci, že kultura vnímání architektury v oblasti privátní výstavby rodinných domů se v mnohém zlepšila a urazila velký kus cesty. Prostředí není ještě tak zformované jako směrem na západ od naší hranice, nicméně v dnešní době se dá hovořit o již fungující platformě založené na

spolupráci investora a architekta. Není ještě zcela automatické, aby investor oslovil při realizaci svého záměru architekta, to bude zřejmě ještě otázka času, ale s odstupem lze konstatovat, že klientů, kteří si začínají uvědomovat hodnotu investovaných prostředků, přibývá. Výstavba domů, tj. výběr pozemku, charakter domu, funkcionalita atd., začíná být chápána jako jakási životní volba předurčující uživatele k určitému způsobu životního stylu, k němuž postupem času dospěl nebo chce, aby mu byl nabídnut. Už samotný začátek určité filosofické úvahy nad místem, domem, architekturou je velmi důležitý moment, o němž dnes investor uvažuje. Procesy úvah a myšlenkových pochodů na straně investora ve spolupráci s architektem posouvají kvalitu realizovaných domů výš.

Kvalitní architektura je v dnešní době více medializována, což kvalitě investorského portfolia rovněž přispívá. Nemá smysl masově hodnotit architekturu rodinných domů vzniklých v devadesátých letech, na to si dnes udělá názor každý sám, je podstatné, že kvalita realizovaných domů se výrazně zlepšila a vnímání architektury není jen periferním přívěskem, ale stává se plnohodnotnou součástí komplexního pohledu.

2. Soutěž dům roku vnímám z mnoha hledisek jako skvělý počín. Jakákoliv osvětla dobrá architektury mi dává vždy smysl. To, že je soutěž rozdělena do několika kategorií, dává navíc nezávislému čtenáři možnost srovnání. Lze si udělat obrázek např. o masovém povědomí široké veřejnosti, nebo o úsudku odborné komise. Já osobně si vítězství v jednom z předchozích ročníků velmi cením, jednak pro to, že je to jakési „vysvědčení“ za moji práci, ale více si cením toho, že může vyhrát poměrně vyhraněný typ domu, který spadá více do kategorie velmi individuálních realizací. Závěrem přeji hodně dalších úspěšných ročníků této soutěže.

**Ing. arch. Pavel Šmelhaus,
Atelier ARS**

1. Po počátečním tápání a radosti z nových možností (podnikatelské baroko, neofunkcionalismus) je vidět výrazný posun směrem k vyšší individualitě a kvalitě staveb. Rodinný dům zůstává

ideálním typem bydlení nejen pro rodiny s dětmi, ale i páry, od nichž již potomci odcházejí, a tak hledají nové aktivity, což jim funkční dům se zahradou jistě splní. Potřebitelné je zlepšování energetických parametrů staveb a tím i pokles celkových provozních nákladů rodinných domů, který se u námi sledovaných objektů pohybuje nejčastěji mezi 150–200 Kč/m² rok. Potvrzuje se tak, že provozně úsporný rodinný dům je tou nejlepší investicí v životě!

2. Díky soutěži Dům roku může veřejnost sledovat trendy v oblasti architektury rodinných domů a sama též posoudit rozdíl v pohledu veřejnosti a odborné poroty na individuální stavby. Ocenění přineslo zájem o „vítězný“ dům, který by mnozí potenciální stavebníci rádi převzali a postavili na svém pozemku, i když tvarem, velikostí, sklonem či orientací vůbec neodpovídal publikovanému řešení. Představa, že jakýkoli dům lze postavit kamkoli, je však mezi veřejností hluboce zakořeněná. U několika stavebníků se podařilo tento problém úspěšně překonat a získali svůj vlastní individuální dům plně odpovídající jejich požadavkům a možnostem místa. Příklady nevhodně umístěných „univerzálních“ domů jen potvrzují, že každé místo a každý stavebník si zaslouží individuální architektonické řešení domu, ve kterém pak se svou rodinou spokojeně prožije desítky let...

Ivan Hoffmann, majitel společnosti Hoffmann, spol. s r. o., Chrudim

1. Staví se dnes méně nezajímavých, nudných a ošklivých rodinných domů, a to není málo. Stále bohužel převládá

výstavba energeticky neúsporných domů, ale tyto domy spotřebovávají méně energie než před patnácti lety. I když ceny energií za patnáct let stouply opravdu výrazně, je s podivem, jak pomalu stoupá počet stavěných nízkoenergetických rodinných domů. Těch opravdu krásných a účelných domů vzniká dnes ale mnohem více než před patnácti lety. Na trhu je neporovnatelně více kvalitních komponentů pro stavbu rodinných domů a i mnoho nových.

2. Soutěž Dům roku je jistě motivací pro architektu i firmy. Kultivuje také estetické cítění laické veřejnosti, což je vidět na sblíživých se názorech odborníků a laiků na hezký rodinný dům. Vítězství naší firmy v prvním ročníku nás velmi potěšilo, ale stejně tak i vítězství následující. Naše domy, které v této soutěži uspěly, jsou všechny i podle dnešních kritérií domy energeticky úsporné, ale hlavně nás těší, že se staví v řádech stovek realizací. Děláme dnes hodně pro to, abychom uspěli i s domy nízkoenergetickými a pasivními.

Ing. Aleš Novotný, výkonný ředitel společnosti CENTRAL GROUP, a. s.

1. Výstavba rodinných domů prodělala za posledních 15 let bezesporu poměrně výrazný a v zásadě pozitivní vývoj.

Můžeme vysledovat několik zásadních jevů: 1) profesionalizace výstavby – poměrně významná část spotřebitelů, kteří se rozhodli pro tuto formu bydlení, pořídila rodinný dům u developerů, nikoli jako v dřívějších dobách nějakou formou svépomocné výstavby. To přineslo podstatné zlepšení architektonické i technické úrovně staveb. Někteří kritické developerské formy výstavby poukazují na to, že se díky tomu také poněkud snížila míra diverzity domů v nových rezidenčních lokalitách. Pokud však s odstupem času hodnotíme „tvář“ těchto již zabydlených enkláv, nemůžeme se ubránit dojmu, že i jisté sjednocení střihu staveb bylo konečně ku prospěchu věci. Ona kýžená „rozmanitost“ nakonec působí spíše jako nahodilost a projev samoúčelné snahy o originalitu, která ve výsledku dle mého názoru urbanistické hodnotě lokality rozhodně neprospívá.

2) demokratizace – bydlení v novém rodinném domě bylo na počátku 90. let 20. století výsadou nejbohatších vrstev obyvatelstva. V průběhu času se však díky zlepšování ekonomické situace střední vrstvy a také díky snaze developerů o optimalizaci řešení rodinných domů a minimalizaci nákladů stala tato forma bydlení přístupnou podstatně širší skupině obyvatel.

3) modernizace architektury – v 90. letech 20. století převažoval u českých spotřebitelů velmi konzervativní náhled na to, jak by měl být rodinný dům navržen, a to zejména z hlediska jeho exteriéru. V extrémních případech pak preference klientů směřovali až k nechvalně proslulému „podnikatelskému baroku“. I v tomto ohledu česká spotřebitelská veřejnost dle mého názoru výrazně vospěla. Dnešní spotřebitel poptává spíše moderní střih rodinného domu a funkční architekturu namísto bohatě zdobených fasád.

2. Soutěže jako Dům roku jistě přispívají především k tomu, co jsem si dovolil nazvat modernizací architektury. Vytvářejí prostor pro konfrontaci názorů odborné a laické veřejnosti na architekturu a užitnou hodnotu staveb, čímž dochází k oboustranné kultivaci pohledů. Za velmi podstatné však považuji, že takový proces kultivace je obousměrný, tj. ani odborníci nejeví pouze snahu o prosazení svého čistě „akademického“ pohledu, ale snaží se také vnímat potřeby a tužby spotřebitelů a ty pak promítnout do své další tvorby.

Ing. Roman Šulista, vedoucí programu POROTHERM Dům společnosti Wienerberger cihlářský průmysl, a. s.

1. Vidím obrovský pokrok, a to hned ve třech oblastech. První z nich je kvalita výrobků.

Díky moderním výrobním technologiím a novým postupům při výrobě dnes mají stavebníci k dispozici výrobky té nejlepší kvality. Velká změna nastala i v samotných technologiích používaných při výstavbě. Například technologie POROTHERM DRYFIX. SYSTEM umožňuje zdění bez malty, jen pomocí speciální PUR pěny, hrubou stavbu lze zvládnout do týdne. Třetí podstatná změna se týká samotného

přemýšlení stavebníků. Na dnešních novostavbách už je znát, že jejich majitelé upřednostňují kvalitní materiály a zároveň se snaží dbát i na kvalitu práce stavební firmy.

2. Soutěž Dům roku považuji za důležitou zejména z důvodu, že odborníci a čtenáři hodnotí už skutečně postavené domy, ne pouze architektonické návrhy. V reálu tak lze vidět, co se povedlo a kde jsou třeba nedostatky. Zajímavé je také porovnat hodnocení odborníků a čtenářů, které je někdy podobné, ale občas se radikálně liší. Ocenění, které jsme získali v roce 2009 v hodnocení čtenářů, si velmi vážíme. Je pro nás důkazem, že jdeme při vývoji výrobků správnou cestou. Cihly se značkou POROTHERM totiž nabízejí jak kompletní zdící systém, který umožňuje zvládnout celou stavbu z jediného typu materiálu, tak jsou samy o sobě dostatečně variabilním prvkem, který poskytuje dostatek možností i pro zajímavé architektonické ztvárnění stavby.

Ing. Jaroslav Kalenda, generální ředitel společnosti CANABA, a. s.

1. Stavebnictví prošlo v posledních dvou dekádách dynamickým rozvojem a v oblasti výstavby rodinných domů to platí dvojnásob. Počet nově postavených domů jde do statisíců a rozmanitý je kromě jejich architektury i způsob realizace. Od osobitých architektonických řešení přes běžnou zděnou individuální výstavbu až po typové domy využívající nové technologie, jakými jsou např. lehké dřevostavby nebo moderní masivní montované konstrukce. Nás těší fakt, že rodinné domy CANABA činí v celkovém počtu realizovaných staveb velmi významnou část. A to především díky tomu, že jsme se vždycky snažili nabízet moderní a kvalitní domy, které jsou dostupné co nejširšímu spektru zájemců. Jen díky této filozofii se CANABA mohla stát leaderem na trhu masivních montovaných rodinných domů na klíč.

2. Cesty časopisu Můj dům a naší společnosti jsou trochu podobné. Vždyť prvním vítězem úvodního ročníku ankety Dům roku v roce 1995 se stal rodinný dům CLASSIC, který byl i prvním typem v nabídce společnosti CANABA a který se díky tomuto vítězství asi stal i nejnapodobovanějším projektem u nás. Během uplynulých let se z ankety stala nejprestižnější a nejmasovější otevřená soutěž v českých zemích, ve které má široká veřejnost možnost vyjádřit se k různým architektonickým stylům a vybrat každý rok dům, který se nejvíce líbí. To je zároveň podle mého názoru asi největším přínos ankety Můj dům, že o vítězi nerozhoduje jen úzká odborná komise architektů, ale široké spektrum lidí, prezentujících svobodně své různorodé názory na kvalitní architekturu. Za to vám zcela jistě patří velký dík. A pochopitelně nás těší, že rodinné domy CANABA zvítězily v hlasování čtenářů již pětkrát a náš Classic pak jako jediný projekt v historii získal titul Dům roku i podruhé v roce 2008. Věřím, že s naším novým připravovaným projektem tzv. domu za milion na tuto tradici brzy navážeme. ■